

blement per *escaiot*, pron. pallaresa d'un **escaj-ot* derivat d'ESCAIG *Esquetxa*, probablement extret d'*esquetxigar*, *esquetxigador*, per *escotxegador* (ESCOTXEGAR) *Esqueu*, V. *esquerp*

ESQUI, pres, per conducte del fr. *ski*, del noruec *ski* id. (pron. *ši*), pròpiament 'post, taulonet, tronc tallat', per reducció fonètica de l'esc. ant. *skīð* (=al. *scheit*, angl. *shide*, ags. *sēid*, 'peça llarga de fusta'). □ 1.^a doc.: recordo que en els anys 1921-2 a penes els coneixia ningú en els nostres Pirineus, però ja s'anaven usant cap a 1923-4; manca encara DOrt.

El fr. *ski* es troba des de 1841, però testà poc usat fins al començament del S. xx (*skieur* 'esquiador' no es creà fins c. 1920); l'angl. *ski* és també ja del S. xix; l'al. *schi*, no es comença d'usar en el Continent fins a 1891 (abans a Escandinàvia, els turistes que usaven l'alemany, ja 1733); en els Alps italians els esquís s'usaren alguns cops des de 1883, vacillant entre la forma *ski* i *sci* (= *ši*), que s'adoptà des de 1901. L'esquí fou invenció siberiana portada per lapons a Escandinàvia, on la batejaren amb un nom germànic; veg. Ang. Prati, Kluge-M., Bloch.

DERIV.: *Esquiador* recordo que encara no circulava fins cap a 1925, *esquiar* poc més tard, si bé tots dos ja eren vells en català el 1936.

ESQUIF, de l'it. antiq. i dial. *schifo* id., i aquest, del longob. *SKIF* 'vaixell, embarcació' (a-al. ant. *skif*, avui *schiff*, gòt., ags. i esc. ant. *skip*, angl. *ship* id.). □ 1.ª doc.: 1433, en la forma purament italiana *squifo*, *esquif* des del *Curial* i el *Tirant*; «los enemigos molts, que de les barques e *esquifs* eren devallats en lo moll, son, per los nostres, morts», JnEsteve (que visqué a Venècia), *LiEleg. k-5a*; «*esquif* o *batell*: epholcion, scapha», OPou (*T'hpU.*, 68), i altres exs. del S. xv en *DAG.*, *Careta* i *AlcM*; cf. l'article del DCEC (ESQUIFE) i nota de G. Colón en *Enc. Ling. Hisp.* II, 229, i dels seus deixebles Eberentz i Metzeltin, *BSCC* XLVI, 1970, 213-35.

DERIV.: *Esquifat* [1305, *DAG.*].

ESQUIFIT, abans ESCAFIT (que és encara la forma balear i comarcal), mot de data moderna en català, probablement propagat des de l'oc. ant. *escafit* 'espigat, esvelt', 'de cos delicat i ben fet', modernament 'esquifit, escàs, molt ajustat al cos', emparentat amb el fr. ant. *eschevi* 'espigat, alt i prim', d'origen incert: és impossible l'etimologia que s'havia admès, car no existeix en germànic antic la suposada paraula **skafjan* ni té aquest significat el mot germànic real *skapôn* 'fer, crear'; potser pre-romà, d'origen sorotàptic. □ 1.ª doc.: c. 1790.

Al Voló «la gent vesteix a la usança del pahís, y las donas, en tot, diferentes de las nostras catalanas, las que solen dur las faldillas, segons diem nosaltres, *escafidas*, y mantellinas o caputxas negras de la mateixa conformitat; clauers de plata pendants del devantal algunas menestralas ---», B. de Maldà (*Excursions*, pàgina 142).¹ Belv. (definició poc hàbil, fundada en frases

familiars i laxes com «sempre va *escafida* (*esqui-*): «*escafida* adj. aplicada a la dona que porta las faldillas molt estretas, *escurrida*, mulier contractis vestibus incedens»; redacció que Lab. (1839) millora: «*escafit, -ida*, curt, estret, se diu regularment del vestit, etc.».

A les Illes el recolliren ja Febr-Card. (274) «*escafir*: encoger, étrencir, contrahere; *-fid* encogido ---; *escafiment* ---» i el *DFgra.* (1840), amb grafia per a tots els gustos, *escafid* i *esquefid*, «adj. vestit (massa) estret, ajustado», grafies i definició que repeteix el *DAMen.* (1858) més verbosament i afegint-hi algun detall, en particular *escafir* tr. «hablando de vestidos, hacerlos muy ---; recoger parte de la cosa --- reduciéndola a menos --- como cuando se estrecha un vestido y se encoge --- coarctare» (i *escafida, -fid* evidentment traduïts de Belv. i Lab.).

Ja l'usava Verdaguer en la seva *Atl.* de 1877 (si bé passà ratlla a aquesta estrofa i crec que no s'arribà a publicar ni en l'ed. del mateix any): «Lo sacerdot dels Zémis aixís un vespre'm parla: / dins l'*escafida* caixa maror brugenta bull, / ay de Bahama y Cayos, si gosa algú girar-la: / de llurs grans carcanadas sols romandrà un escull» (III, 12b).² En el català central, en efecte; dominava ja la forma amb *-i*, que cada dia s'ha generalitzat més: «Les *esquifides* dimensions de les pessets principals, del terrat y del jardí, que devian servir-li d'esbarjo», «ab l'engúnia d'eixir del apuro 'l sastre havia tallat una pessa *esquifida* y curta, que no tenia remey», NOLLER (*La Pap.*, 44; *Notes d. c.*, 159); i així també en Pons i Mass., i en una novella d'EmVilanova; aquell no sols com a part.-adj., en la forma amb *i*, sinó també, en l'*Auca de la Pepa*, amb ús transitiu i la forma en *a* i amb complement abstracte («no hi *escafia* l'ànsia») que em pregunto si no li ve del seu trescar per la Segarra, perquè allò i sobretot això són estranys a l'ús de Barcelona, i el verb no figura en el Lab.

La forma amb *-a* resta predominant en les comarques occidentals i muntanyenques: «uns bancs *askafits*» sento a un capellà rural de cap a Balaguer, rector en un poble del Baix Urgellet (1957); amb el valor d'escàs parlant del temps' ho sento a Vidrà: «d'ací allà hi ha una hora, però molt *askafidè*» (1969), ço que concorda amb l'ús vigatà de Mn. Cinto. També a les Illes, i en particular a Mallorca, ha restat l'ús de la forma antiga, que el *DAG.* escrivia *esquefit* «mezquino» i es llegeix en forces escriptors mallorquins: «són correctes aquestes poesies, y la retòrica a lo Hermosilla no les pot rebutjar, però los falta espontaneïtat, van com *esquefides*», AMALCOVER parlant de les de Tomàs Forteza (*BSAL* VII, 1894, 332b), «aqueix M. és un cor *esquefit*, atrabiliari, venjatiu», id. *BDLC* VII, 168; «els balls de saló, sovint improvisats, a la claror dels festers, enmig de les irregulars y *escafidés* plasses de la vila», Joan Rosselló de S. Fort. (1903, *Manyoc d. F. M.*, 155); «quina robeta tan fina --- dóna goig; de lo que no em sé avenir és de lo lleugera que és; just com en els meus temps, que ses enagos tenien 25 palms de fona, i ara ben justet i *esquefit*», Gabriel Cortès (*IdOr.* VIII, 22). Tampoc allà apareix